

Sygn. akt XXV C 1631/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXV Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR (del.) Paweł Duda

Protokolant: Zuzanna Cur

po rozpoznaniu w dniu 8 czerwca 2017 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **z siedzibą w P.**

przeciwko **Skarbowi Państwa – (...)**

o zapłatę

I. oddala powództwo;

II. zasądza od (...) z siedzibą w P. na rzecz Skarbu Państwa – (...) kwotę 7.200 zł (siedem tysięcy dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

III. nakazuje pobrać od (...) z siedzibą w P. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 1.572,79 zł (tysiąc pięćset siedemdziesiąt dwa złote siedemdziesiąt dziewięć groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sygn. akt XXV C 1631/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 20 czerwca 2017 r.

(...) Spółka Akcyjna z siedzibą w P. pozwem z dnia 18 lutego 2015 r. (data nadania na poczcie) wniosła o zasądzenie od Skarbu Państwa – (...) kwoty 20.713.770 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 10 kwietnia 2013 r. do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu powodowa Spółka wskazała, że w dniu 8 października 2010 r. zawarła z konsorcjum, w którego skład wchodziły spółki (...), (...), (...)

i (...) Sp. z o.o. (konsorcjum (...)) umowę podwykonawczą na dostawę i montaż ekranów akustycznych przy budowie autostrady A2 S. – K. na odcinku A km od 365+261,42 do 394+500 oraz na odcinku C km od 411+465,8 do 431+500 o przewidywalnej powierzchni około 290.000 m⁽²⁾. Konsorcjum (...) w dniu 28 września 2009 r. zawarło z inwestorem Skarbem Państwa – (...) umowę, której przedmiotem było zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych

w zakresie autostrady A2 na wskazanych wyżej odcinkach. Inwestor zatwierdził spółkę (...) jako podwykonawcę na dostawę i montaż ekranów akustycznych. Na podstawie umowy podwykonawczej (...) S.A. wykonała projekt wykonawczy ekranów akustycznych, który przekazany został konsorcjum (...) i dalej pozwanemu celem realizacji prac

na jego podstawie. Następnie Skarb Państwa odstąpił od kontraktów z (...) i zawarł umowy z nowymi wykonawcami odcinków A i C autostrady A2, którymi zostali (...) S., A. oraz (...) S.A. Nowi wykonawcy wybudowali ekrany akustyczne w oparciu o projekt powodowej spółki, mimo że nie mieli do niego praw autorskich ani nie uiszcili za niego wynagrodzenia. W ten sposób doszło do naruszenia autorskich praw majątkowych do projektu autorstwa pracownika powoda poprzez jego bezprawne wykorzystanie. Wartość projektu powód obliczył w oparciu o wskaźniki procentowe kosztów dokumentacji projektowej wskazane w załączniku pkt 2 Tabela B pkt 1 do Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 18 maja 2004 r. w sprawie określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym. Zgodnie z tymi wskaźnikami oraz przy zastosowaniu wzoru „wartość umowy (tj. 138.091.800 zł) x 5%” wartość projektu wyniosła 6.904.590 zł. Jako podstawę prawną roszczenia powód wskazał art. 79 ust. 1 pkt. 3 lit. b) ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (tekst jedn.: Dz.U. z 2017 r., poz. 880), zwanej dalej „Prawem autorskim”, dający uprawnionemu, którego autorskie prawa majątkowe zostały naruszone, prawo żądania od osoby naruszającej naprawienia wyrządzonej szkody przez zapłatę sumę pieniężną w wysokości dwukrotności, a w przypadku gdy naruszenie jest zawinione – trzykrotności stosownego wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie

z utworu. Według powoda, pozwany miał świadomość autorstwa projektu, a mimo to wykorzystał go przy realizacji inwestycji. W konsekwencji naruszenie to miało charakter zawiniony a pozwanemu należy przypisać winę umyślną.

Skarb Państwa – (...) w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości.

Pozwany zaprzeczył twierdzeniom powoda podniesionym w pozwie wskazując, że pozwanemu nie sposób przypisać jakiegokolwiek odpowiedzialności za bezprawne wykorzystanie projektów powódki – o ile w ogóle do takowego doszło, czemu pozwany zaprzeczył. Budowa autostrady A2 na odcinkach A i C realizowana była na podstawie „Warunków Kontraktu na urządzenia i budowę z projektowaniem dla urządzeń elektrycznych i mechanicznych oraz robót budowlanych i inżynierskich projektowanych przez Wykonawcę”, co oznacza, że za przygotowanie projektów (w tym projektu wykonawczego) odpowiedzialny był wykonawca i to na nim ciąży odpowiedzialność z tytułu ewentualnych uchybień w zakresie przygotowania dokumentacji lub realizacji robót na jej podstawie. Pozwany zarzucił również, że powód nie wykazał podstaw swojego roszczenia –

w szczególności, że przysługują mu autorskie prawa majątkowe do projektu wykonawczego ekranów akustycznych – ani jego wysokości. Nie wskazał też, na czym polegało naruszenie jego praw przez pozwanego, zaś przepis, na którym powód oparł swoje żądanie, został przez Trybunał Konstytucyjny uznany za niezgodny z Konstytucją. Z subklauzuli 1.1.6.1 i 1.10 Warunków Kontraktu wynika, że w ramach wynagrodzenia wykonawca przenosi na zamawiającego autorskie prawa majątkowe do wszystkich utworów wytworzonych w trakcie realizacji umowy i zezwala zamawiającemu na korzystanie z opracowań utworów i ich przeróbek oraz na rozporządzanie tymi opracowaniami. Roboty w zakresie ekranów akustycznych zostały wykonane przez nowych wykonawców, na podstawie projektów wykonawczych sporządzonych na ich zlecenie. Powód zapłacił za roboty na autostradzie wykonane zarówno przez konsorcjum (...), jak i konsorcjum (...) i konsorcjum (...)

(...). Powód nie wykazał, że inż. L. N. był autorem projektu wykonawczego ekranów akustycznych i że doszło do przejęcia przez powoda praw do tego projektu. Umowy o pracę L. N. są umowami na stanowisku kierownika robót, brak jest w nich postanowień, że pracownik pełni funkcję projektanta. Tworzenie projektów nie należało do obowiązków służbowych pracownika, a zatem pracodawca nie nabył ich praw autorskich.

O wykorzystaniu tego lub innego projektu wykonawczego decydował w każdym przypadku wykonawca robót, zatem pozwanemu nie można przypisać naruszenia autorskich praw majątkowych powoda do projektu wykonawczego. Pozwany nie zlecał sporządzenia projektów ani nie przekazywał ich do realizacji innym podmiotom i pozostawał w przekonaniu, że wszelkie kwestie związane z nabyciem praw autorskich od podmiotów, którym prawa te przysługują, zostały uregulowane przez wykonawców. Pozwanemu nie sposób zatem przypisać jakiegokolwiek naruszenia autorskich praw majątkowych powoda do projektu wykonawczego. Powód nie wykazał też wysokości roszczenia, bowiem do ustalenia wartości projektu nie może być przyjęty ustalony przez powoda przelicznik wynikający

z rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 18 maja 2004 r. Należało wykazać wartość praw do konkretnego projektu wykonawczego, czego w niniejszej sprawie powód nie uczynił.

W piśmie procesowym datowanym na dzień 16 listopada 2015 r. powód ograniczył powództwo o kwotę 8.578.430 zł, wnosząc o zasądzenie od pozwanego kwoty 12.135.340 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Powód wskazał

w piśmie, że dochodzona kwota odszkodowania odpowiada dwukrotności stosownego wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu, zgodnie z art. 79 Prawa autorskiego. Ponadto powód podniósł, że przedmiotowy projekt był utworem pracowniczym, a powód nabył autorskie prawa majątkowe do projektu od swego pracownika, który stworzył projekt

w wyniku realizacji obowiązków wynikających ze stosunku pracy. Postanowienia subklauzuli 1.10 Warunków Kontraktu obowiązywały wyłącznie w relacji pomiędzy Skarbem Państwa

i konsorcjum (...). Wskutek odstąpienia przez Skarb Państwa od kontraktów z (...) zniweczone zostały skutki zawartych umów ex tunc zarówno pomiędzy stronami kontraktu, jak i wobec osób trzecich. Dlatego postanowienia Subklauzuli 10.1 Warunków Kontraktu po dacie odstąpienia od kontraktów przez Skarb Państwa zostały wyeliminowane z systemu prawnego, na skutek czego Skarb Państwa nie mógł nabyć opisanej w subklauzuli licencji. Powód wskazał nadto, że każda czynność mająca za przedmiot projekt i nosząca znamiona korzystania z niego na jakimkolwiek polu eksploatacji stanowi naruszenie autorskich praw majątkowych. Pozwany przekazał projekt wykonawczy ekranów akustycznych autorstwa powodowej spółki przedsiębiorstwem (...) S.A. i (...) S.A., a przedsiębiorstwa te realizowały prace na rzecz pozwanego w oparciu o ten projekt. Świadczą o tym tożsame elementy uwidocznione na projekcie i w wybudowanych ekranach akustycznych. Naruszeniem autorskich praw majątkowych było samo przekazanie projektów wykonawczych nowym wykonawcom. Dokument w postaci Ostatecznego Świadczenia Płatności oznacza jedynie, jaka kwota będzie do zapłaty, a nie jaka została zapłacona na rzecz konsorcjum (...).

W piśmie procesowym z dnia 18 grudnia 2015 r. pozwany podtrzymał stanowisko, że strona powodowa nie wykazała, iż przysługują jej autorskie prawa majątkowe do projektu wykonawczego ekranów akustycznych. Pozwany wskazał, że na mocy subklauzuli 1.10 Warunków Kontraktu została mu udzielona przez konsorcjum (...) „beztymczasowa, zbywalna, nie zastrzeżona, wolna od opłat licencja na kopiowanie, używanie i przekazywanie Dokumentów Wykonawcy, włącznie z dokonywaniem modyfikacji w nich”. Nie zmienił tego fakt późniejszego odstąpienia od kontraktu oraz zawarcia przez zamawiającego kolejnych umów z nowo wyłonionymi wykonawcami. Skutki odstąpienia od kontraktów odnosiły się jedynie do niewykonanych jeszcze części kontraktów, natomiast wykonane już prace miały zostać rozliczone i zatrzymane przez zamawiającego, a wykonawca miał otrzymać za nie odpowiednie wynagrodzenie. W ramach wzajemnych rozliczeń konsorcjum (...) przekazało na rzecz (...) m.in. własność dokumentów i prawa autorskie nabyte w związku z dotychczasową realizacją kontraktu, za które (...) zapłaciła konsorcjum (...) odpowiednie wynagrodzenie poprzez dokonanie stosownego potrącenia. Na mocy umowy podwykonawczej zawartej pomiędzy konsorcjum (...) a (...) S.A. powodowa spółka przeniosła autorskie prawa majątkowe do projektów na rzecz konsorcjum (...), ten ostatni zaś podmiot skutecznie udzielił w tym zakresie licencji zamawiającemu.

W związku z ograniczeniem powództwa (częściowym cofnięciem pozwu) postanowieniem z dnia 11 kwietnia 2016 r. tutejszy Sąd umorzył postępowanie w części co do kwoty 8.578.430 zł na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. w zw. z art. 203 § 1 k.p.c.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 28 września 2009 r. Skarb Państwa – (...)

(...), jako Zamawiający, i konsorcjum firm (...) z siedzibą w P. (lider), (...) z siedzibą w L., (...) ((...)) (...). z siedzibą w S. oraz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., jako Wykonawca, zawarli w trybie zamówienia publicznego umowę, na mocy której Zamawiający powierzył a Wykonawca zobowiązał się do zaprojektowania i wykonania robót budowlanych w zakresie Autostrady A2 od S. do K. na odcinku od km 365+261,42 (od węzła (...)) – bez węzła do km 394+500 (odcinek A). Integralną część Umowy stanowiły m.in. Warunki Szczególne Kontraktu (część

II), Warunki Ogólne Kontraktu (część I), Program Funkcjonalno Użytkowy, Załącznik do Oferty, Oferta Wykonawcy wraz z załącznikami, z wyłączeniem umowy konsorcjum. (Umowa z dnia 28.09.2009 r. odc. od km 411+465,8 do km 431+500 – k. 228-231, Warunki Szczególne Kontraktu (część II) – k. 237-276, Warunki Kontraktu na urządzenia i budowę z projektowaniem dla urządzeń elektrycznych i mechanicznych oraz dla robót budowlanych i inżynierskich projektowanych przez wykonawcę, tłumaczenie pierwszego wydania (...) 1999 - k. 277-341v.).

W tej samej dacie (28 września 2009 r.) Skarb Państwa – (...), jako Zamawiający, i konsorcjum firm (...) z siedzibą w P. (lider), (...) z siedzibą w L., (...) ((...)) (...). z siedzibą w (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., jako Wykonawca, zawarli w trybie zamówienia publicznego umowę, na mocy której Zamawiający powierzył a Wykonawca zobowiązał się do zaprojektowania i wykonania robót budowlanych w zakresie Autostrady A2 od S. do K. na odcinku od km 411+465,8 do km 431+500 (odcinek C). Integralną część tej Umowy stanowiły m.in. Warunki Szczególne Kontraktu (część II), Warunki Ogólne Kontraktu (część I), Program Funkcjonalno Użytkowy, Załącznik do Oferty, Oferta Wykonawcy wraz z załącznikami, z wyłączeniem umowy konsorcjum. (Umowa z dnia 28.09.2009 r. odc. od km 365+261,42 (od węzła (...) – bez węzła) do km 394+500 – zapisana na płycie CD – k. 354, Warunki Szczególne Kontraktu (część II), Warunki Kontraktu na urządzenia i budowę z projektowaniem dla urządzeń elektrycznych i mechanicznych oraz dla robót budowlanych i inżynierskich projektowanych przez wykonawcę, tłumaczenie pierwszego wydania (...) 1999 – zapisane na płycie CD – k. 354).

Warunki Kontraktu (Ogólne, zmodyfikowane Warunkami Szczególnymi) miały tożsamą treść w przypadku obydwu wymienionych wyżej Umów. Zgodnie z subklauzulą 1.1.6.1 Warunków Kontraktu: „Tam gdzie Warunki Kontraktu odnoszą się do >>Dokumentów Wykonawcy<< należy czytać jako >>Dokumentacja Projektowa i inne Dokumenty Wykonawcy<<. W skład Dokumentacji Projektowej i innych Dokumentów Wykonawcy wchodzi w szczególności: Projekt budowlany, Projekt wykonawczy, programy komputerowe i inne oprogramowanie, rysunki, podręczniki, modele, dokumenty o charakterze technicznym i prawnym wymienione w Programie funkcjonalno-użytkowym oraz inne dokumenty niezbędne dla wykonania przedmiotu zamówienia, dostarczane przez Wykonawcę według Kontraktu, jak to opisano w subklauzulach 5.1 [Ogólne zobowiązania projektowe] i 5.2 [Dokumenty Wykonawcy]”.

W subklauzuli 1.10 Warunków Kontraktu zapisano zaś, że: „W stosunkach między Stronami, Wykonawca zachowa prawa autorskie i inne prawa do własności intelektualnej w Dokumentach Wykonawcy i innych dokumentach projektowych sporządzonych przez Wykonawcę (lub na jego rzecz).

Będzie się uważało, że Wykonawca przez podpisanie Kontraktu udzielił Zamawiającemu bezterminowej, zbywalnej, niezastrzeżonej, wolnej od opłat licencji na kopiowanie, używanie i przekazywanie Dokumentów Wykonawcy, włącznie

z dokonywaniem i używaniem modyfikacji w nich. Licencja ta będzie:

- a) miała zastosowanie przez cały, faktyczny lub zamierzony (którykolwiek z nich jest dłuższy), ekonomiczny okres użytkowania odnośnych części Robót,
- b) uprawniała każdą osobę legalnie posiadającą odnośną część Robót do kopiowania, używania i przekazywania Dokumentów Wykonawcy do celów ukończenia, eksploatacji, konserwacji, zmiany, przystosowania, naprawy i rozbioru Robót, oraz
- c) w przypadku Dokumentów Wykonawcy, które są w formie programów komputerowych i innego oprogramowania, pozwalała na ich użycie na jakimkolwiek komputerze na Placu Budowy i innych miejscach przewidzianych w Kontrakcie, włącznie z wymianą wszelkich komputerów dostarczonych przez Wykonawcę.

Dokumenty Wykonawcy i inne dokumenty projektowe sporządzone przez Wykonawcę (lub na jego rzecz) nie będą bez zgody Wykonawcy używane, kopiowane czy przekazywane stronie trzeciej przez Zamawiającego (lub w jego imieniu) do celów innych, niż te które są dozwolone według niniejszej subklauzuli”.

W dniu 22 grudnia 2009 r. konsorcjum (...), jako wykonawca, zawarło z (...)

Sp. z o.o., jako projektantem, umowę o prace projektowe, na mocy której wykonawca zlecił

a projektant przyjął do wykonania opracowanie dokumentacji projektowej dla inwestycji pn. „Projekt i budowa autostrady A-2 S. – K. na odcinku A od km 365+261,42 do km 394+500,00”, w postaci dokumentacji projektowej (projekt budowlany, projekty wykonawcze w zakresie projektu budowlanego wraz z przedmiarami) wraz z dokonaniem niezbędnych uzgodnień, koordynacji i uzyskaniem pozwoleń łącznie z ostateczną decyzją

o zatwierdzeniu projektu i wydaniu pozwolenia na budowę całości przedmiotu kontraktu zawartego z (...). Projektant zobowiązany był ponadto do sprawowania nadzoru autorskiego zgodnie i w zakresie określonym w ustawie Prawo budowlane. Zakres umowy obejmował wszystkie prace projektowe i usługi dla całości kontraktu z (...) nie ograniczając, m.in. projektów wykonawczych, do rysunków dla dróg, mostów, budynków, nawierzchni, obowiązków ochrony środowiska, barier ochronnych, systemów odwadniających, barier akustycznych, jak i wszelkie inne usługi wymagane w kontrakcie

z (...) (§ 1 umowy). Projektant oświadczył w umowie, że zbywa majątkowe autorskie oraz prawa zależne do wszelkiej przekazanej wykonawcy dokumentacji projektowej na wszystkich znanych polach eksploatacji, w szczególności na odrębnych polach eksploatacji wymienionych w art. 50 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o Prawie autorskim i prawach pokrewnych. Przeniesienie powyższych praw następowało po dokonaniu każdorazowej płatności przez wykonawcę na rzecz projektanta, w konsekwencji podpisania protokołu odbioru dokumentacji projektowej zgodnie z zapisami umowy. W umowie postanowiono, że Wykonawca nabywa na własność oryginały projektów, zaś przeniesienie majątkowych praw autorskich następuje na zawsze, a wykonawca będzie miał prawo ich wykorzystania na wyłączność zarówno w kraju jak i zagranicą. Strony ustaliły, że w wynagrodzeniu z tytułu wykonania niniejszej umowy zawierało się wynagrodzenie z tytułu przeniesienia autorskich praw majątkowych oraz z tytułu przeniesienia na własność oryginałów wykonanych projektów (§ 9 ww. umowy). (umowa o prace projektowe z 22.12.2009 r. – k. 1088-1092).

W dniu 8 października 2010 r. konsorcjum (...) (Wykonawca) zawarło

z (...) S.A. (podwykonawcą) warunkową umowę podwykonawczą na dostawę

i montaż ekranów akustycznych przy budowie autostrady A2 S. – K. na odcinku A od km 365+261,42 do km 394+500,00 oraz na odcinku C 411+465,8 do 431+500. Umowa została zawarta pod warunkiem wyrażenia zgody na podwykonawcę przez Zamawiającego lub Inżyniera (pkt 2.1 umowy). Wykonawca na podstawie tej umowy zlecił a podwykonawca przyjął do wykonania roboty budowlane polegającej na zaprojektowaniu, dostarczeniu i wbudowaniu oraz przekazaniu do odbioru ekranów akustycznych wymaganych przez dokumentację projektową dla odcinka autostrady A2 S. - K. sekcja A i C

o powierzchni około 290.000 m⁽²⁾ wraz z kompletnym wyposażeniem, w tym wyjściami awaryjnymi, schodami skarpowymi, poręczami, malowaniem, oznakowaniem. Zgodnie

z umową, ekrany musiały być w konstrukcji stalowo-aluminiowo-betonowej a na obiektach

w konstrukcji szkła akrylowego lub o konstrukcji mieszanej z oznaczeniami dla ptaków według zaleceń Inżyniera Kontraktu (pkt 3 umowy). Podwykonawca zobowiązał się sporządzić na swój koszt i ryzyko kompletny projekt wykonawczy dla wszystkich ekranów akustycznych stanowiących przedmiot niniejszej umowy i uzupełnić go o ewentualne poprawki na wniosek Wykonawcy lub Inżyniera do dnia 20 października 2010 r. (pkt 4.2 umowy). W umowie postanowiono, że z tytułu wykonania przez (...) S.A. wszystkich obowiązków, konsorcjum (...) zapłaci (...)

S.A. wynagrodzenie w kwocie 343 zł netto + VAT za 1 m⁽²⁾ wykonanego ekranu, przy czym wyjście awaryjne liczone było jako element ekranu a pozostałe elementy np. schody, bariery, badania etc. zgodnie z przyjętym projektem jako część ceny za ekran ujętej w m⁽²⁾ ekranu (pkt 7.1 umowy). Strony umowy podwykonawczej w Rozdziale 14 pt.

„Projekty, rysunki i inne dokumenty” określiły, że wszelka dokumentacja wymagana umową (projekty, dokumentacja odbiorowa, rysunki, instrukcje, katalogi itp.) będzie przedkładana przez podwykonawcę do zatwierdzenia przez Wykonawcę w odpowiednim czasie umożliwiającym zarówno dotrzymanie terminu realizacji prac podwykonawczych

zgodnie z harmonogramem realizacji prac podwykonawczych, jak również dotrzymanie terminu zakończenia prac podwykonawczych (pkt 14.1 umowy).

Z uwagi na fakt, że umowa przewidywała, że część robót stałych miała być projektowana przez podwykonawcę, w konsekwencji to podwykonawca zobowiązany był wykonać te projekty na własny koszt i ryzyko. Podwykonawca miał obowiązek przedłożyć Wykonawcy do zatwierdzenia takie rysunki, specyfikacje i obliczenia jakie były niezbędne dla prawidłowości i kompletności projektu. Ponadto podwykonawca zobowiązał się dostarczyć Wykonawcy wszelkie wymagane instrukcje obsługi i konserwacji tak aby umożliwić Wykonawcy obsługiwanie, konserwację, demontaż oraz regulację takiej części robot, do których odnosi się projekt. Prace podwykonawcze miały trwać do czasu dostarczenia przez podwykonawcę ww. instrukcji, dokumentów i ich zatwierdzenia przez Wykonawcę (pkt 14.2 umowy). Zgodnie z umową, wszystkie dokumenty sporządzone przez podwykonawcę

w związku z realizowanymi pracami podwykonawczymi przechodzą na własność Wykonawcy (pkt. 14.4 umowy). Stosownie do postanowień umowy, podwykonawca przenosi na Wykonawcę wszelkie majątkowe prawa autorskie do dokumentacji sporządzonej przez podwykonawcę w zakresie przedmiotu umowy w zakresie następujących pól eksploatacji: zwielokrotniania (powielania) dokumentacji przy użyciu jakiejkolwiek technologii, sprzedaży publikacji zawierających całość lub część dokumentacji, wprowadzania dokumentacji do pamięci komputerowej. Wykonawca jest upoważniony do korzystania bez jakichkolwiek ograniczeń z przeniesionych na niego praw autorskich bez prawa dochodzenia przez podwykonawcę jakichkolwiek roszczeń (pkt 14.5 umowy). W przewidzianym w umowie wynagrodzeniu ujęto odpłatność za przeniesienie autorskich praw majątkowych (pkt 14.8 umowy). W umowie zastrzeżono również, że docelowo prawa autorskie mają przejść na Zamawiającego (pkt 14.9 umowy). (Warunkowa umowa podwykonawcza na dostawę

i montaż ekranów akustycznych przy budowie autostrady A2 S. – K. na odcinku A od km 365+261,42 do km 394+500,00 oraz na odcinku C 411+465,8 do 431+500 – k. 19-44).

(...) S.A. została zatwierdzona przez Zamawiającego jako podwykonawca robót związanych z dostawą i wykonaniem montażu ekranów akustycznych na odcinkach A

i C budowanej autostrady A-2. (pismo Inżyniera Kontraktu z 04.11.2010 r. – zapisane na płycie CD – k. 354, pisma Kierownika Projektu z 05.11.2010 r. i z 08.11.2010 r. – k. 46 i 47).

Projekt wykonawczy ekranów akustycznych na odcinku A i C budowanej autostrady został wykonany przez (...) S.A. do kwietnia 2011 r., w oparciu o projekt budowlany sporządzony przez innego projektanta, przekazany powodowej spółce przez (...). Autorem projektu wykonawczego ekranów akustycznych był pracownik (...) S.A. inż. L. N., który zatrudniony był w spółce na podstawie umowy o pracę na stanowisku kierownika robót. Przy tworzeniu projektu pomagali mu dwaj inni pracownicy spółki (...). L. N. ustalił z zarządem spółki (...) S.A., że jako osoba posiadająca uprawnienia projektowe sporządzi i podpisze projekt wykonawczy ekranów akustycznych. Projekt ten L. N. wykonywał na rzecz spółki (...) w ramach obowiązków pracowniczych, nie roszcąc sobie praw autorskich do projektu. Projekt sporządzono w formie rysunków technicznych, w których określono przekroje pali fundamentowych żelbetonowych oraz słupów stalowych. W projekcie opracowano szczegółowe rozwiązania dotyczące zamocowania podwalin żelbetonowych pod ekrany akustyczne, jak również rozwiązania w zakresie zamontowania paneli ze szkła akrylowego na słupach. Projekt określał wypełnienie bram ewakuacyjnych oraz wizualizację ciągu ekranów akustycznych uwzględniającą kolorystykę, liczbę przęseł i paneli. (umowy o pracę L. N. z (...) S.A. – k. 48 i 49, projekt wykonawczy ekranów akustycznych na odcinku A i C budowanej autostrady A-2 – zapisany na płycie CD – k. 50, zeznania świadków: A. D. – k. 994v.-995, L. N. – k. 995-996, zeznania przedstawiciela powoda J. B. – k. 2025-2026v.).

Pismem z dnia 15 kwietnia 2011 r., doręczonym 18 kwietnia 2011 r., (...) S.A. przekazała (...) projekt wykonawczy ekranów akustycznych na odcinku C autostrady A-2 w wersji papierowej i elektronicznej na płycie CD. Konsorcjum (...) przekazany został również projekt wykonawczy ekranów akustycznych na odcinku A budowanej autostrady. Następnie projekty zostały przekazane celem ich dalszej akceptacji przez biuro projektowe współpracujące z konsorcjum (...), by ostatecznie projekty mogły zostać przekazane Zamawiającemu. Projekty wykonawcze ekranów akustycznych wykonane przez powodową Spółkę zostały przekazane przez Wykonawcę Inżynierowi Kontraktu

celem zatwierdzenia. Projekt ten nie został zatwierdzony do realizacji przez Zamawiającego przed odstąpieniem od kontraktów na budowę autostrady A-2 zawartych z (...). (pismo (...) S.A.

z 15.04.2011 r. – k. 52, zeznania świadków: A. D. – k. 994v.-995, L. N. – k. 995-996, M. F. – k. 996-997v., A. M. – k. 998-998v., K. M. – k. 999v.-1000, L. S. – k. 1000-100v., zeznania przedstawiciela powoda J. B. – k. 2025-2026v., zeznania przedstawiciela pozwanego T. K. – k.2026v.-2028).

W pismach z dnia 3 czerwca 2011 r. skierowanych do konsorcjum (...) i do Zamawiającego powodowa spółka poinformowała w/w podmioty, że w związku z wykonaniem projektu wykonawczego dla ekranów akustycznych dla autostrady A2 S. na odcinkach A i C nadal jest prawnym właścicielem projektu, przysługują jej prawa autorskie do dokonywania oraz weryfikowania zmian w projekcie (nadzór autorski) i że zakazuje następcy prawnemu dokonywania zmian w utworze bez zgody twórcy. (pisma (...) S.A. z dnia 03.06.2011 r. – k. 64v.i 65).

W czerwcu 2011 r. (...) odstąpiła od kontraktów na budowę odcinków A i C autostrady A2 zawartych z (...). Pismem z dnia 15 czerwca 2011 r. (...) poinformowała spółkę (...) S.A., że z dniem 27 czerwca 2011 r. z przyczyn leżących po stronie Wykonawcy odstępuje od kontraktu Projekt i budowa autostrady A2 od S. do K. na odcinku od km 365+261,42 (od węzła (...) – bez węzła) do km 394+500. W piśmie tym wskazano, że w przypadku zaakceptowanych podwykonawców inwestor będzie regulował wszelkie zobowiązania wobec podwykonawców zgodnie z zasadą solidarnej odpowiedzialności inwestora i wykonawcy. Celem uznania roszczeń podwykonawca winien złożyć m.in. umowę z Wykonawcą, zaakceptowane przez Wykonawcę faktury VAT, dokumenty potwierdzające wykonanie robót, wezwanie do zapłaty skierowane do Wykonawcy. (pismo (...) z 15.06.2011 r. – k. 53-55).

Konsorcjum (...) pismem z dnia 21 czerwca 2011 r. skierowanym do (...) S.A. poinformowało powodową spółkę, że umowy na budowę autostrady A2 zawarte przez (...) z (...) zostały wypowiedziane przez konsorcjum. W związku z tym faktem konsorcjum wypowiedziało spółce (...) umowę podwykonawczą ze skutkiem natychmiastowym oraz poprosiło o przekazanie (...) wszelkiej dokumentacji technicznej sporządzonej przez podwykonawcę lub dla niego, przygotowanie sprawozdania końcowego, które powinno zawierać kwoty należne podwykonawcy, zaś po wykonaniu powyższych obowiązków strony dokonają oceny ich wzajemnych praw i obowiązków wynikających z umowy. (pismo (...) z 21.06.2011 r. – k. 81).

Umowa podwykonawcza z dnia 8 października 2010 r. została rozwiązana zanim (...) S.A. rozpoczęła produkcję ekranów akustycznych. W. nie otrzymała od (...) wynagrodzenia za wykonany projekt wykonawczy ekranów akustycznych z uwagi na fakt, że nie wykonała na przedmiotowym kontrakcie żadnych robót budowlanych.

W związku z tym (...) w piśmie z dnia 14 października 2011 r. skierowanym do powodowej spółki stwierdziła brak podstaw prawnych do zadośćuczynienia przez Zamawiającego za poniesione przez spółkę (...) nakłady związane z realizacją umowy podwykonawczej. (pismo (...) S.A. z 23.08.2011 r. – k. 356, pismo (...) z 14.10.2011 r. - k. 358, zeznania przedstawiciela powoda J. B. – k. 2025-2026v.).

Po odstąpieniu od kontraktów z (...) Zamawiający dokonał rozliczenia końcowego wystawiając Ostateczne Świadcstwa Płatności, będące podstawą dla Wykonawcy do wystawienia faktur końcowych. Rozliczenia pomiędzy Zamawiającym a konsorcjum (...) następowały m.in. w formie potrąceń wzajemnych należności. W zestawieniu do Ostatecznego Świadcstwa Płatności za okres do inwentaryzacji na odcinku od km 365+261,42 do km 394+500 wskazano w pkt. 12 (projekt wykonawczy – elementy nie ujęte w innych pozycjach niniejszego wykazu cen) w ppkt. 12.10 (Tom X – Ekran akustyczne

i zagospodarowanie zieleni), że całkowita płatność w kwocie 416.666,67 zł została między stronami kontraktu rozliczona w Świadcztwach Płatności za wcześniejsze okresy rozliczeniowe. Wykonawca nie otrzymał wynagrodzenia za ekrany akustyczne, gdyż nie wykonał tej części prac. (Ostateczne Świadcstwo Płatności – rev. 1 z 16.05.2012 r. wraz z Zestawieniem wg. stanu na dzień 27.06.2011 r. – k. 362-390, pismo (...) z 03.04.2014r. – k. 94, zeznania świadka A. M. – k. 998-999 i 2023v.-2024v., zeznania świadka M. F. – k. 996-997v.).

W wyniku przeprowadzenia procedury udzielenia zamówienia publicznego z wolnej ręki, w dniu 28 lipca 2011 r. Skarb Państwa –(...)

(...), jako Zamawiający, zawarł z konsorcjum firm (...) S.A. i (...) S.A, jako Wykonawcą (zwanym dalej również „nowym Wykonawcą odcinka A”) umowę, której przedmiotem była „Kontynuacja projektowania i wykonania robót budowlanych w zakresie Autostrady A2 od S. do K. na odcinku od km 365+261,42 (od węzła S. I bez węzła) do km 394+500”. Integralną część umowy stanowiły m.in. Warunki Szczególne Kontraktu (część II), Warunki Ogólne Kontraktu (część I), Program Funkcjonalno Użytkowy wraz z załącznikami, Załącznik do Oferty, wykaz cen, wszelkie inne dokumenty dołączone do Kontraktu (Umowa nr (...) z 28.07.2011 r. – zapisana na płycie CD – k. 354).

W dniu podpisania powyższej Umowy (28 lipca 2011 r.) (...) przekazała nowemu Wykonawcy odcinka A, w formie elektronicznej, następującą dokumentację:

1. Projekt budowlany, w tym projekty dotyczące branż: zagospodarowania terenu, robót drogowych, robót mostowych, energetyki, teletechniki, wodociągów, kanalizacji, zbiorników ekologicznych, (...), urządzeń ochrony środowiska, przebudowy melioracji, (...) Ł., (...), przebudowy rurociągu paliwowego DN 400, telematyki, geotechnicznych warunków posadowienia obiektów, informacje dotyczące bezpieczeństwa ochrony zdrowia.

2. Projekt wykonawczy, w tym: plan orientacyjny, plansza zbiorcza kolizji, legenda, rozkład arkuszy, tabele zjazdów do działek, plany i przekroje dotyczące robót drogowych (plan orientacyjny, plan sytuacyjny drogowy, legenda, podział arkuszy), profile autostrady A-2, profile dróg poprzecznych, (...), (...) i dojazdowych, przekroje normalne, plany warstwicowe, plan tyczenia, plan sytuacyjny – roboty przygotowawcze, opis techniczny, przekroje poprzeczne – Autostrady A-2, przekroje poprzeczne – węzeł Ł., przekroje poprzeczne – drogi poprzeczne, przekroje poprzeczne – droga wojewódzka, katalog elementów powtarzalnych (projekty wzmocnień podłoża dla posadowienia nasypów w ciągu budowanego odcinka A autostrady A-2), obliczenia stateczności skarp nasypów projekt wzmocnień skarp nasypów, projekty dotyczące robót mostowych (poszczególnych obiektów mostowych), projekty dotyczące energetyki (przebudowa sieci SN 15kV – kolizja 2SN, przebudowa sieci SN 15kV - kolizje 3SN-17SN, przebudowa sieci nN 0,4kV, oświetlenie, przyłączenia do sieci SN 15kV i nN 0,4kV), projekty dotyczące teletechniki (przebudowa urządzeń telekomunikacyjnych, łączność autostradowa zeszyt 1 i 2), projekty dotyczące wodociągów (przebudowa wodociągów, wodociągi – zasilanie (...), wodociągi – zasilanie (...) i (...), suw, zbiorniki p.poż, stacja pomp), projekty dotyczące kanalizacji (kanalizacja – (...), kanalizacja – przebudowa, kanalizacja – autostrada (część I i II), kanalizacja – autostrada), zbiorników ekologicznych i (...) - budynek toalet, projekt dotyczący ochrony środowiska – projekt zagospodarowania zielenią, projekty dotyczące przebudowy melioracji, projekty dotyczące (...) Ł., (...) i telematyki.

3. Szczegółowe Specyfikacje Techniczne Wykonania i Odbioru Robót Budowlanych, dotyczące branży drogowej, mostów, budynku toalet.

4. Fotokopię pozwolenia na budowę.

(pismo (...) z 28.07.2011 r. – k. 1146-1159).

Po sprawdzeniu dokumentacji nowy Wykonawca odcinka A stwierdził braki w dokumentacji wymienionej w powyższym piśmie. W zakresie Projektów wykonawczych brak było m.in. projektu zagospodarowania zielenią (znajdowały się tylko rysunki).

W zakresie (...) brak było m.in. specyfikacji dotyczącej ekranów akustycznych.

W zakresie dokumentacji Projektu budowlanego odnotowano m.in. brak rysunków: X/2-03 ark. 1 oraz X/2-04 ark. od 1 do 3 odnoszących się do urządzeń ochrony środowiska – ekranów akustycznych. (pismo (...) S.A. z 02.08.2011 r. – k. 1198-1199 i z 04.08.2011 r. – k. 2000-2001).

W dniu 5 sierpnia 2011 r. (...) przekazała nowemu Wykonawcy odcinka A wymienioną wyżej dokumentację projektową wykonaną przez konsorcjum (...) w formie projektowej. Dodatkowo przekazano niekompletny projekt tymczasowej organizacji ruchu. Nadal brak było projektów wykonawczych odnoszących się do urządzeń ochrony środowiska, tj.

części opisowej odnoszącej się do projektu zagospodarowania zielenią. Wśród przekazanej nowemu Wykonawcy odcinka A dokumentacji brak było projektu wykonawczego ekranów akustycznych. (Protokół zdawczo-odbiorczy dokumentacji A-2 odc. A z 05.08.2011 r. wraz z załącznikiem – k. 1182-1196, uzupełniające zeznania świadka A. M. – k. 2023v.-2024v).

W wyniku przeprowadzenia procedury udzielenia zamówienia publicznego z wolnej ręki, w dniu 1 sierpnia 2011 r. Skarb Państwa – (...)

(...), jako Zamawiający, zawarł z konsorcjum firm (...) S.A., (...) Sp. z o.o. i (...) z siedzibą w P. (...), jako Wykonawca (zwany dalej również „nowym Wykonawca odcinka C”) umowę, której przedmiotem była „Kontynuacja projektowania i wykonania robót budowlanych w zakresie Autostrady A2 od S. do K. na odcinku od km 411+465,8 do km 431+500”. Integralną część Umowy stanowiły m.in. Warunki Szczególne Kontraktu (część II), Warunki Ogólne Kontraktu (część I), Program Funkcjonalno Użytkowy wraz z załącznikami, Załącznik do Oferty, Oferta Wykonawcy wraz z wykazem cen, wszelkie inne dokumenty dołączone do Kontraktu (Umowa nr(...) z 01.08.2011 r. – k. 395-397).

W dniu 2 sierpnia 2011 r. (...) przekazała nowemu Wykonawcy odcinka C budowanej autostrady A-2 plac budowy oraz dokumentację w postaci dzienników budowy oraz Projektu budowlanego. W skład przekazanej dokumentacji Projektu budowlanego wchodziły: projekt zagospodarowania terenu, projekt architektoniczno-budowlany branży drogowej (część opisowa, część rysunkowa - trasa główna, konstrukcja nawierzchni, drogi poprzeczne, drogi dojazdowe szczegóły konstrukcyjne, wzmocnienie podłoża i stateczność skarp), branży mostowej (WD-284, MA-285, WD-286, WA-287, MA-288+PZd, kładka dla pieszych KP-1, przejścia dla małych zwierząt, przepusty), branży wodno-kanalizacyjnej (kanalizacja deszczowa, (...) - usunięcie kolizji, (...) - sieci wodno-kanalizacyjne, opis techniczny (...) (...), opis techniczny (...) (...)), branży elektroenergetycznej (sieci elektroenergetyczne nN i SN - usunięcie kolizji, budowa zasilania (...) B. i (...) B., budowa oświetlenia (...) B. i (...) B., budowa oświetlenia autostrady w rejonie (...) B. i (...) B.), branży teletechnicznej (łączność autostradowa, projekt przyłączenia (...) (...) do sieci telekomunikacyjnej własności (...) S.A., budowa urządzeń telekomunikacyjnych na terenie (...) (...), przebudowa urządzeń telekomunikacyjnych własności (...) S.A., telematyki, branży architektoniczno-konstrukcyjnej – (...) - Budynek toalet, branży architektoniczno-konstrukcyjnej – ekrany akustyczne, branży melioracyjnej – przebudowa urządzeń melioracyjnych, branży architektury krajobrazu – projekt zagospodarowania zielenią, opracowania towarzyszące – informacja dotycząca bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, opracowania towarzyszące – dokumentacja geologiczno - inżynierska, opracowania towarzyszące – geotechniczne warunki posadowienia obiektów budowlanych. Wśród przekazanej nowemu Wykonawcy odcinka C dokumentacji brak było projektu wykonawczego ekranów akustycznych. (protokół przekazania placu budowy z dnia 02.08.2011 r. wraz z załącznikami – k. 1160-1165, zeznania przedstawiciela pozwanego T. K. – k. 2026v.-2028).

Na odcinku A autostrady A-2 ekrany akustyczne wykonywała firma (...) Sp. z o.o. – podwykonawca nowego Wykonawcy tego odcinka autostrady.

W dniu 7 grudnia 2011 r. (...) S.A. wystąpiła do Inżyniera Kontraktu z wnioskiem o zatwierdzenie projektu wykonawczego budowy ekranów akustycznych wykonanego przez spółkę (...). Projekt został zatwierdzony warunkowo za wyjątkiem kolorystyki ekranów. Następnie Inżynier Rezydent przekazał Zamawiającemu propozycję kolorystyki ekranów akustycznych na odcinku A budowanej autostrady A-2. Autorem projektu wykonawczego ekranów akustycznych na odcinku A autostrady A-2 było (...)

(...). (Wniosek o zatwierdzenie projektu wykonawczego ekranów akustycznych z 07.12.2011 r. – k. 509, pismo Inżyniera Kontraktu z 11.01.2012 r. - k. 511-518, pismo (...) S.A. z 12.11.2012 r. wraz z dołączonym pismem (...)

(...) – k. 520-528, zeznania świadków: L. S. –

k. 1000v., N. D. – k. 1001-1001v., J. P. – k. 1001v.-1002, P. H. – k. 2023-2023v.).

Na odcinku C autostrady A-2 ekrany akustyczne wykonane zostały przez podwykonawcę nowego Wykonawcy tego odcinka autostrady – konsorcjum firm (...)

Sp. z o.o., (...) S.A. i (...) S.A. W dniu 1 marca

2012 r. (...) Sp. z o.o., (...) S.A. i (...) S.A. S.A. zawarły umowę konsorcjum w związku z zamiarem wspólnego podpisania z (...) Sp. z o.o., (...) z siedzibą w (...) S.A. umowy na realizację zadania dotyczącego kompleksowego wykonania, w sposób i na warunkach wynikających z umowy podwykonawczej, ekranów akustycznych drogowych, tj. wykonanie posadowienia pod ekrany akustyczne drogowo, wykonanie mocowania

i wypełnienia ekranów akustycznych drogowych oraz wykonanie drzwi i bram awaryjnych pomiędzy ekranami akustycznymi drogowymi na odcinku od km 411+465,8 do km 431+500 autostrady A-2 od S. do K., z wyłączeniem ekranów akustycznych na obiektach inżynieryjnych, wraz z opracowaniem projektu wykonawczego, zapewnieniem wszelkich materiałów i środków sprzętowo-transportowych i wspólne jego zrealizowanie. Projekt wykonawczy ekranów akustycznych na odcinku C budowanej autostrady wykonał P. B. działający na zlecenie w/w konsorcjum firm. Projekt powstał w oparciu

o projekt budowlany, mapy geodezyjne oraz przekroje drogowe, otrzymane od nowego Wykonawcy. Projektant nie dysponował projektem wykonawczym ekranów akustycznych sporządzonym przez (...) S.A. Projekt wykonawczy powstawał sukcesywnie, a jego tempo powstawania było dostosowane do harmonogramu wykonywanych prac na terenie budowy odcinka C autostrady A-2. Zawartą umowę podwykonawczą zrealizowano w całości do połowy października 2012 r. (umowa konsorcjum z dnia 01.03.2012 r. – k. 594-594v., zeznania świadków: G. P. – k. 994-994v., P. B. –

k. 997v.-998, W. Z. – k. 1123-1125, A. Ł. – k. 999-999v., K. M. – k. 999v.-1000, zeznania przedstawiciela pozwanego T. K. – k. 2026v.).

Ekran akustyczny na obiektach inżynieryjnych odcinka C autostrady A2 były natomiast częścią projektu na obiekty inżynieryjne, które realizowane były przez (...)

Sp. z o.o. – podwykonawcą spółek (...) Sp. z o.o., (...)

i (...) S.A. Ekran akustyczny na tych obiektach wraz z projektami warsztatowymi wykonania ekranów zostały sporządzone przez dalszego podwykonawcę – (...) Sp. z o.o., na podstawie dalszej umowy podwykonawczej z dnia 20 kwietnia 2012 r. zawartej z (...) Sp. z o.o. (umowa nr (...) z dnia 20.04.2012 r. wraz z załącznikami – k. 595-600, aneksy nr (...) do umowy – k. 595-607, zeznania świadka G. P. – k. 994v., zeznania przedstawiciela pozwanego T. K. – k. 2026 v.).

Pierwotnie projekt wykonawczy ekranów akustycznych na odcinku C budowanej autostrady A2 wykonała na zlecenie nowego Wykonawcy tego odcinka firma (...). Ostatecznie, pomimo zgłoszenia do akceptacji projektu wykonawczego (...) Ltd., projekt ten został wycofany przez nowego Wykonawcę odcinka C, a w zamian do akceptacji

w dniu 20 marca 2012 r. został przedłożony projekt wykonawczy ekranów akustycznych sporządzony przez konsorcjum (...) Sp. z o.o., (...) S.A. i (...) S.A. Do projektu tego Inżynier Kontraktu zgłaszał szereg uwag i braków, które Wykonawca weryfikował i uzupełniał. (Wniosek o akceptację projektu wykonawczego wraz z 03.11.2011 r. – k. 1172-1173, pisma Dyrektora Kontraktu z 20.03.2012 r. – k. 1173v.

i z 21.03.2012 r. – k. 1174v., pismo Inżyniera Rezydenta z 27.03.2012 r. – k. 1176-1176v., pismo Inżyniera Kontraktu z 24.04.2012 r. – k. 1177-1177v. i z 25.04.2012 r. – k. 1178-1178v., pisma Inżyniera Rezydenta z 04.05.2012 r. – k. 1179v., z 27.07.2012 r. – k. 1180, z 14.09.2012 r. – k. 1180v., z 19.09.2012 r. – k. 1181).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów.

Sąd uznał za wiarygodne obiektywne dowody z wymienionych dokumentów, jako że nie budziły one wątpliwości co do ich autentyczności, zatem stwierdzone nimi fakty zasługiwały na wiarę.

Sąd dał w całości wiarę zeznaniom świadka L. N., w których świadek przedstawił fakty związane z wykonaniem przez niego projektu wykonawczego ekranów akustycznych w ramach stosunku pracy łączącego go ze spółką (...) S.A. oraz brakiem roszczenia sobie przez świadka praw autorskich do tego projektu. Zeznania te korespondowały z dowodami z dokumentów stanowiących materiał dowodowy sprawy (projektem wykonawczym autorstwa świadka złożonym do

akt sprawy w wersji elektronicznej – na płycie CD) oraz zeznaniami przedstawiciela powoda J. B., które w tej części były zgodne z zeznaniami świadka, wobec czego nie budziły żadnych wątpliwości.

Jeśli chodzi o fakty dotyczące przekazania wykonanego przez spółkę (...) S.A. projektu wykonawczego ekranów akustycznych konsorcjum (...), a następnie przekazania go przez (...) Inżynierowi Kontraktu, to dokonując ustaleń w tym zakresie (opisanych powyżej) Sąd oparł się na zeznaniach świadków A. D., L. N., M. F., A. M., A. Ł., K. M., L. S. oraz na częściowych zeznaniach przedstawiciela powoda J. B.. Zeznania wszystkich wymienionych osób we wskazanym zakresie korespondowały wzajemnie ze sobą, składając się na spójną i logiczną całość tworzącą opisany wyżej stan faktyczny. Jeśli chodzi o natomiast o kwestię zatwierdzenia do realizacji przez Zamawiającego projektu wykonawczego ekranów akustycznych sporządzonego przez (...) S.A., to z żadnego dokumentu nie wynika, by do takiego zatwierdzenia doszło. Faktu takiego nie dowodzi dokument w postaci Ostatecznego Świadczenia Płatności, w którym w poz. 12.10 wskazano jako rozliczony z Wykonawcą „Projekt wykonawczy – tom X – Ekrany akustyczne i zagospodarowanie zielenią”, na kwotę 416.666,67 zł. Powyższe sformułowanie wskazuje, że w pozycji tej mogło dojść do rozliczenia zarówno projektu wykonawczego ekranów akustycznych, jak i projektu wykonawczego zagospodarowania zielenią. Z zeznań świadka M. F. wynika natomiast, że nie doszło do zatwierdzenia projektu wykonawczego ekranów akustycznych przez Zamawiającego, gdyż

w takiej sytuacji świadek otrzymałby wynagrodzenie za usługi świadczonego na rzecz (...), do czego nie doszło. Z innego dokumentu w postaci Załącznika nr (...) do protokołu przekazania dokumentacji na odcinku A autostrady A-2 S. (k. 1183-1196) wynika, że Zamawiający przekazał nowemu Wykonawcy odcinka A wśród projektów wykonawczych dotyczących Urządzeń ochrony środowiska – tom X, jedynie projekt zagospodarowania zielenią, jak wyjaśnił to świadek A. M. w złożonych zeznaniach (k. 2024). Dowody te mogą prowadzić do wniosku, że Zamawiający rozliczył finansowo z konsorcjum (...) spośród dokumentacji projektowej dotyczącej Projektu wykonawczego – tom X – Urządzenia ochrony środowiska projekt zagospodarowania zielenią. Sporna pomiędzy stronami okoliczność dotycząca zatwierdzenia lub braku formalnego zatwierdzenia do realizacji projektu wykonawczego ekranów akustycznych przez Zamawiającego nie miała jednak większego znaczenia dla rozstrzygnięcia.

Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadka A. M. i zeznania przedstawiciela pozwanego T. K. również w tej ich części, w której wskazali oni, że projekt wykonawczy ekranów akustycznych – ani dotyczący odcinka A, ani dotyczący odcinka C autostrady A2 – nie został przekazany przez Zamawiającego nowym Wykonawcom tych odcinków autostrady. Takie twierdzenia świadków znalazły potwierdzenie w dokumentach stanowiących materiał dowodowy sprawy w postaci przywołanych wcześniej protokołów przekazania dokumentacji projektowej nowym Wykonawcom, z których wynika, że wśród przekazanej dokumentacji brak było projektu wykonawczego ekranów akustycznych. Dokumenty te są przy tym w pełni wiarygodne, bowiem obrazują stanowiska obydwu stron – Zamawiającego i nowych Wykonawców – co do rodzaju przekazywanej przez Zamawiającego dokumentacji projektowej po podpisaniu kontraktów na kontynuację budowy odcinków A i C autostrady A2. Brak jest jakichkolwiek podstaw do podważania wiarygodności owych dokumentów, skoro zarówno Zamawiający jak i Wykonawcy we własnym interesie musieli dbać o to, by stwierdzony w protokołach zakres przekazywanej dokumentacji projektowej był zgodny z rzeczywistym stanem rzeczy.

Z tej przyczyny Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka A. D. oraz zeznaniom przedstawiciela powodowej spółki (...) w części, w jakiej twierdzili oni, że (...) przekazała nowym Wykonawcom odcinków A i C autostrady A2 projekty wykonawcze ekranów akustycznych sporządzone przez spółkę (...) oraz, że nowo wyłonieni Wykonawcy projekty wykonawcze ekranów akustycznych stworzyli w oparciu o projekty L. N.. Osoby te nie podały żadnych szczegółów, z których wynikałoby od kogo i kiedy uzyskali informacje

o tym, że to (...) przekazała projekty wykonawcze ekranów akustycznych nowym Wykonawcom. Wskazali jedynie, że podczas spotkania z przedstawicielami spółki (...) przedstawiciele ci twierdzili, że dysponują projektem wykonawczym ekranów akustycznych sporządzonym przez (...) S.A. Z dowodów z dokumentów nie wynika jednak, by (...) sporny projekt przekazała nowym Wykonawcom. Do wniosku takiego nie prowadzą także zeznania innych osób przesłuchanych w sprawie. Z zeznań świadków G. P., P. B., A. Ł., K. M., N. D., J. P., P. B. i W. Z. wynika, że projekty wykonawcze ekranów akustycznych w ramach kontynuacji robót wykonywane były we własnym zakresie przez podwykonawców działających na zlecenie nowych Wykonawców odcinków A i C autostrady A2, którzy nie

korzystali z wcześniejszych projektów wykonanych przez (...) S.A. W kontekście dokumentów stanowiących materiał dowodowy sprawy, w tym umów dotyczących realizacji ekranów akustycznych obejmujących również obowiązek wykonania projektów technicznych wykonania ekranów akustycznych w ramach kontynuacji budowy autostrady A2, brak było podstaw do odmówienia tym zeznaniom wiarygodności.

Podnoszonego przez powodową spółkę faktu, że Zamawiający przekazał nowym wykonawcom projekty wykonawcze ekranów akustycznych sporządzone przez (...) S.A. nie dowodzą zeznania świadka P. H.. Świadek ten (członek zarządu (...) S.A.) wskazał na początku swoich zeznań, że „projekt wykonawczy pierwotny i pełną dokumentację” (dotyczącą ekranów akustycznych) spółka (...) otrzymała od inwestora, a później projekt został zmieniony przez firmę (...), z którą Eurovia miała podpisaną umowę. Ostatecznie jednak świadek nie był pewien, czy otrzymany projekt był projektem budowlanym, czy wykonawczym. Wskazał także, że „projekt wykonawczy był wykonywany przez firmę (...) dla (...), co sugeruje, że nie miał na myśli projektu autorstwa spółki (...). Takie niekonsekwentne i cechujące się brakiem pewności zeznania świadka nie mogły prowadzić do udowodnienia tezy powoda, że Zamawiający przekazał spółce (...) projekt wykonawczy ekranów akustycznych autorstwa powodowej spółki. Natomiast wiedzę o tym, że (...) S.A. miała zawartą z (...) umowę podwykonawczą w zakresie budowy ekranów akustycznych i że w ramach tej umowy miała wykonać (lub wykonała) projekt wykonawczy ekranów akustycznych, spółka (...) mogła mieć nie tylko od inwestora, lecz również z innych źródeł, np. od (...) Sp. z o.o., która na zlecenie konsorcjum (...) wykonywała dokumentację projektową dla przedmiotowej inwestycji, a później – zgodnie z zeznaniami P. H. – zawarła również umowę w tym przedmiocie z (...) S.A.

Sąd oddalił wnioski powoda (zgłoszone dopiero na ostatnim terminie rozprawy) o dopuszczenie dowodów z zeznań świadków A. W. (głównego projektanta (...) sp. z o.o.) i T. J. (dyrektora kontraktu z ramienia (...)) na okoliczność otrzymania od Zamawiającego projektu wykonawczego ekranów akustycznych. Wnioski te, zgłoszone na tym etapie postępowania, były spóźnione, a ich dopuszczenie prowadziłoby do zwłoki w rozpoznaniu sprawy. W celu przeprowadzenia tych dowodów konieczne byłyby wyznaczenie kolejnego, dodatkowego terminu rozprawy. Strona powodowa nie uprawdopodobniła przy tym, że niezgłoszenie tych dowodów w pozwie lub w kolejnym piśmie przygotowawczym było niezawinione przez nią, albo że wystąpiły wyjątkowe okoliczności przemawiające za uwzględnieniem tych dodatkowych dowodów. Okoliczności, na które mieliby zeznawać wnioskowani świadkowie, były sporne pomiędzy stronami od samego początku, zatem potrzeba przeprowadzenia tych dowodów nie ujawniła się dopiero na ostatnim terminie rozprawy, na którym zostały zgłoszone. Przeprowadzeniu tych dowodów sprzeciwiała się zatem regulacja art. 207 § 6 k.p.c. Poza tym okoliczności, na które zostali zgłoszeni świadkowie, ostatecznie nie mogły mieć znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, co zostanie wskazane w dalszej części uzasadnienia.

Sąd oddalił wniosek powoda o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z dziedziny budownictwa drogowego, urbanistyki oraz budownictwa komunikacyjnego i infrastruktury zgłoszony na okoliczność tożsamości bądź znacznych podobieństw projektu wykonawczego autorstwa powodowej spółki z projektami wykonawczymi ekranów akustycznych sporządzonymi na zlecenie nowych Wykonawców odcinków A i C autostrady A-2 lub z wybudowanymi ekranami akustycznymi na tych odcinkach autostrady, ponieważ dowód ten był zbędny dla rozstrzygnięcia sprawy w sytuacji, gdy strona powodowa nie wykazała faktu naruszenia majątkowych praw autorskich do jej projektu przez pozwanego, ani wysokości wynagrodzenia, jakie mogłaby uzyskać z tytułu udzielenia zezwolenia na korzystanie z projektu.

Złożona do akt sprawy prywatna opinia inż. M. Ł. (1) dotycząca kosztów prac projektowych stanowiących projekt wykonawczy dla ekranów akustycznych wykonany przez (...) S.A., sporządzona na zlecenie powodowej spółki, nie mogła stanowić dowodu wykazującego wartość tego projektu lub wysokość wynagrodzenia, jakie powodowa spółka mogłaby uzyskać z tytułu udzielenia zezwolenia na korzystanie z projektu. Gdy strona składa prywatną opinię z intencją uznania jej przez sąd za dowód w sprawie, wówczas istnieją podstawy do przypisania jej znaczenia dowodu z dokumentu prywatnego, czyli dowodu tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w tym dokumencie (art. 245 k.p.c.). Jeżeli więc strona dołącza do pisma procesowego opinię prywatną (ekspertyzę)

i powołuje się na jej twierdzenia i wnioski, to powyższe należy traktować jako część argumentacji faktycznej i prawnej przytaczanej przez stronę. Prywatna ekspertyza stanowi tylko wyjaśnienie, oparte na wiedzy specjalistycznej, stanowiska w sprawie, tym samym prywatna opinia jest jedynie elementem stanowiska strony w procesie, a nie opinią biegłego będącą dowodem w sprawie (vide orz. SN z 11.12.1997 r., I CKN 385/97, LEX nr 50530). Strona pozwana zakwestionowała twierdzenia zawarte we wskazanej prywatnej ekspertyzie, zatem moc dowodowa tej ekspertyzy ogranicza się wyłącznie do faktu złożenia przez inż. M. Ł. (1) oświadczenia zawartego w opinii (art. 245 k.p.c.).

Sąd nie dokonał ustaleń faktycznych na podstawie zeznań świadka K. Z. i zeznań przedstawiciela pozwanego M. T., ponieważ nie przekazali oni żadnych informacji o faktach istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Na wstępie wskazać należy, że z uwagi na fakt umorzenia postępowania postanowieniem z dnia 11 kwietnia 2016 r. w części co do kwoty 8.578.430 zł, w związku z cofnięciem pozwu w tej części przez powoda, ostatecznie Sąd orzekł w wyroku o żądaniu powoda o zasądzenie od pozwanego kwoty 12.135.340 zł (i odsetek od tej kwoty), w stosunku do której żądanie pozwu zostało podtrzymane. Powodowa spółka żądała zapłaty tej kwoty tytułem świadczenia przewidzianego w art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b) Prawa autorskiego, będącego formą zryczałtowanego odszkodowania za naruszenie autorskich praw majątkowych. Zgodnie z tym przepisem, uprawniony, którego autorskie prawa majątkowe zostały naruszone, może żądać od osoby, która naruszyła te prawa naprawienia wyrządzonej szkody przez zapłatę sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej dwukrotności, a w przypadku gdy naruszenie jest zawinione – trzykrotności stosownego wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu.

Zwrócić trzeba uwagę, że Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 23 czerwca 2015 r., sygn. akt SK 32/14 (OTK-A 2015/6/84) orzekł, że art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b) Prawa autorskiego „w zakresie, w jakim uprawniony, którego autorskie prawa majątkowe zostały naruszone, może żądać od osoby, która naruszyła te prawa, naprawienia wyrządzonej szkody poprzez zapłatę sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej – w przypadku, gdy naruszenie jest zawinione – trzykrotności stosownego wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu, jest niezgodny z art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”. W konsekwencji przepis ten w takim zakresie utracił moc obowiązującą z chwilą opublikowania wyroku Trybunału Konstytucyjnego w Dzienniku Ustaw, co nastąpiło 1 lipca 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 932). W praktyce utrata mocy art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b) Prawa autorskiego w zakresie przewidującym naprawienie szkody poprzez zapłatę trzykrotności stosownego wynagrodzenia nie spowodowała utraty tej mocy w pozostałym zakresie, a zatem w części, w jakiej przewiduje on obowiązek zapłaty sumy pieniężnej odpowiadającej dwukrotności stosownego wynagrodzenia, ze względu na wyraźne brzmienie sentencji wyroku Trybunału Konstytucyjnego (vide orz. Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 17.12.2015 r., I ACa 1251/15, Legalis nr 1399151, orz. Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 27.07.2015 r., I ACa 110/15, Legalis nr 1326958, orz. Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 15.12.2015 r., I ACa 479/15, Legalis nr 1399307).

Zryczałtowany model odszkodowania z art. 79 ust. 1 pkt. lit. b) Prawa autorskiego oznacza, że obowiązek jego zapłaty nie jest powiązany z wystąpieniem szkody po stronie uprawnionego. Tym samym dla wykazania zasadności roszczenia znajdującego podstawę w przywołanym przepisie uprawniony, którego prawa autorskie zostały naruszone, powinien udowodnić jedynie fakt naruszenia jego prawa oraz wysokość „stosownego wynagrodzenia”. „Stosowne wynagrodzenie”, jakie przysługuje twórcy, to takie wynagrodzenie, jakie otrzymałby on, gdyby osoba, która naruszyła jego prawa majątkowe, zawarła umowę o korzystanie z utworu w zakresie dokonanego naruszenia. (vide orz. SN z 25.03.2004 r., II CK 90/03, OSNC 2005/4/66).

Przepis będący podstawą roszczenia powoda legitymację czynną przyznaje „uprawnionemu”, prze którego należy rozumieć twórcę, ale też pierwotny podmiot praw majątkowych autorskich i ich następców prawnych. Dla oceny roszczeń powoda do podstawowych kwestii wymagających rozważenia należały sporne pomiędzy stronami zagadnienia, czy projekt wykonawczy ekranów akustycznych stanowił utwór w rozumieniu Prawa autorskiego, a jeśli tak, to czy powodowej spółce przysługiwały do niego autorskie prawa majątkowe. Zgodnie z art. 1 ust. 1 Prawa autorskiego, utworem jest każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiejkolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia. W orzecznictwie i doktrynie funkcjonuje pogląd, który należy podzielić, że tzw. „dzieło techniczne”, jak np. projekt, dokumentacja, czy opinia techniczna, może być utworem, o ile posiada cechy określone w art. 1 ust. 1 Prawa autorskiego. Za przedmiot prawa autorskiego uznano w orzecznictwie m.in. projekty dokumentacji technicznej, plany, zarysy, szkice, modele i projekty (orz. SN z 12.06.1978 r., I pRN 47/78, WiR 1978, nr 15, s 13). Zasadność takiego poglądu umacnia wymienienie w art. 1 ust. 2 pkt 6 Prawa autorskiego wśród utworów będących przedmiotem prawa autorskiego także utworów architektonicznych, architektoniczno-urbanistycznych i urbanistycznych. Twórcy w przypadku projektu architektonicznego ograniczeni są zawsze określonymi przepisami, w szczególności prawa budowlanego, normami, czy warunkami terenowymi w miejscu, w którym projektowany obiekt ma zostać wzniesiony, nie stoi to jednak na przeszkodzie, ażeby stworzony utwór odcisnęte miał piętno indywidualizmu danego twórcy.

Powodowa spółka w ramach umowy z (...) zobowiązana była do wykonania projektu wykonawczego ekranów akustycznych, który stanowił uszczegółowienie projektu budowlanego dotyczącego autostrady A2 i miał względem niego charakter pomocniczy. Projekt wykonawczy był tworzony z uwzględnieniem możliwości jego realizacji przez konkretnego wykonawcę. Projekt ten stworzono pod linię produkcyjną (...) S.A., która w celu realizacji umowy zakupiła specjalistyczną maszynę do produkcji ekranów akustycznych. Fakt, że sporządzony przez powodową spółkę (jej pracownika) projekt wykonawczy ekranów akustycznych był częścią większej dokumentacji projektowej dotyczącej budowy autostrady A2 i stanowił uzupełnienie i uszczegółowienie projektu architektoniczno-budowlanego nie stał na przeszkodzie zakwalifikowaniu projektu wykonawczego jako utworu. Istotne było tylko, czy projekt wykonawczy posiadał cechy określone w art. 1 ust. 1 Prawa autorskiego. Z przepisu tego wynika, że wytwór niematerialny, aby uzyskać kwalifikację utworu, powinien spełniać łącznie następujące warunki: a) być rezultatem pracy człowieka, b) stanowić przejaw działalności twórczej, c) mieć indywidualny charakter.

Przedmiotowy projekt stanowił rezultat pracy pracownika powodowej spółki – L. N., który był jego autorem, a któremu w pracach projektowych pomagały dwie inne osoby spośród pracowników spółki (...). Jeśli chodzi o pozostałe immanentne cechy utworu, jakimi są twórczy charakter działalności prowadzącej do powstania utworu oraz jego indywidualny charakter, należy wskazać, że wymaganie nowości nie jest niezbędną cechą twórczości (vide orz. SN z 25.01.2006 r., I CK 281/05, Legalis nr 74473), choć w doktrynie wskazuje się trafnie, że to stwierdzenie dotyczy nowości w znaczeniu obiektywnym, albowiem należy wymagać nowości w znaczeniu subiektywnym, czyli ocenianej z punktu widzenia wiedzy samego autora (nowy dla twórcy). Twórczość z kolei ma indywidualny charakter, gdy rezultat tej twórczości jest nowy obiektywnie, tj. dla odbiorców wyróżnia się spośród istniejącego zasobu utworów (zob. J. Barta (red.) Prawo autorskie i prawa pokrewne, Art. 1 SPP T. 13, Legalis). Kategoria „dzieł technicznych” jest szersza niż „dokumentacja techniczna”, rozumiana jako zespół dokumentów zawierających dane techniczne umożliwiające wyprodukowanie i eksploatację urządzeń technicznych. Dokumentacja techniczna często znajduje się „na granicy” ochrony prawno – autorskiej, ale możliwe jest w oznaczonych okolicznościach uznanie jej za przedmiot ochrony wynikającej z prawa autorskiego. Ochronie tej nie podlega samo techniczne rozwiązanie zawarte w dokumentacji, gdyż z reguły stoi temu na przeszkodzie brak cechy indywidualności, ale ochrona może objąć „dzieła techniczne”, jeżeli konkretna dokumentacja ma cechy wyróżniające i zawiera – uzyskane przy wykorzystaniu swobody twórczej – swoiste cechy osiągnięte dzięki indywidualnemu wkładowi pracy twórczej autora. Granice indywidualnego ukształtowania dzieła technicznego są znacznie węższe przy dokumentacji dla celów produkcyjnych (wykonania urządzenia), a szersze przy dokumentacji dla celów informacyjnych lub sporządzanej w formie instrukcji obsługi lub opisów konstrukcji i działania urządzeń (orz. SN

z 19.02.2014 r., V CSK 180/13, Legalis nr 981905 i z 15.11.2012 r., V CSK 545/11 Legalis nr 577263). Na gruncie okoliczności niniejszej sprawy przyjąć należało, że dokumentacja w postaci projektu wykonawczego ekranów akustycznych sporządzona przez pracownika powodowej spółki miała cechy nowości (nowości przedmiotowej i podmiotowej) oraz charakteryzowała się indywidualnością. Praca przy sporządzeniu tego projektu wykonawczego nie była typową pracą o charakterze technicznym, która polega na wykonywaniu czynności wymagających jedynie określonej wiedzy, sprawności oraz użycia odpowiednich narzędzi, materiałów i technologii. Od projektanta wymagane tu były indywidualne działania polegające na samodzielnym doborze i uporządkowaniu danych odnoszących się do ukształtowania terenu, usytuowania różnego rodzaju zabudowań, jak również analiza przeprowadzonych badań akustycznych, na podstawie których wydano stosowne decyzje administracyjne (środowiskowe). Projektant zobowiązany był wziąć pod uwagę przekazane przez Zamawiającego wytyczne w zakresie kolorystyki i wypełnienia ekranów oraz materiału służącego do posadowienia ekranów na określonym gruncie. Jednakże projektant w sposób indywidualny określał ilość i położenie słupów, na których montowane miały być ekrany, oraz szczegółowo rozwiązania techniczne w tym zakresie, a w konsekwencji określał ilość ekranów akustycznych, które zgodnie z projektem miały zostać posadowione wzdłuż budowanych odcinków autostrady. Jakkolwiek czynności te były powtarzalne i typowe dla budowy ekranów akustycznych nie zmienia to faktu, że działania projektanta doprowadziły do powstania indywidualnego projektu wykonawczego, który miał być jednorazowo wykorzystany w ramach budowy dwóch konkretnych odcinków autostrady A2. Sporny projekt był zatem utworem w rozumieniu Prawa autorskiego i podlegał ochronie na podstawie przepisów tego aktu prawnego. Z tej przyczyny w umowie podwykonawczej znalazły się uregulowania dotyczące kwestii przeniesienia (bądź udzielenia licencji) do autorskich praw majątkowych związanych z projektem wykonawczym.

Niezasadny był również zarzut strony pozwanej kwestionujący przysługiwanie powodowej spółce majątkowych praw autorskich do projektu wykonawczego ekranów akustycznych. Sporny projekt został wykonany przez L. N., który zatrudniony był w powodowej spółce na podstawie umowy o pracę na stanowisku kierownika robót.

Mimo że w umowach o pracę nie wymieniono szczegółowo zakresu obowiązków L. N. na tym stanowisku, to jednak z zeznań samego L. N. przesłuchanego w charakterze świadka wynika, że w uzgodnieniu z pracodawcą oddelegowany był do wykonania w ramach obowiązków pracowniczych przedmiotowego projektu wykonawczego ekranów akustycznych, ponieważ posiadał uprawnienia projektowe

i miał odpowiednie doświadczenia. L. N. wskazał, że projekt ten wykonał dla spółki (...), nie roszcząc sobie do niego majątkowych praw autorskich. Dlatego znajdował tu zastosowanie art. 12 ust. 1 Prawa autorskiego, zgodnie z którym, jeżeli ustawa lub umowa o pracę nie stanowią inaczej, pracodawca, którego pracownik stworzył utwór

w wyniku wykonywania obowiązków ze stosunku pracy, nabywa z chwilą przyjęcia utworu autorskie prawa majątkowe w granicach wynikających z celu umowy o pracę i zgodnego zamiaru stron. Przedmiotowy utwór (projekt wykonawczy) został stworzony w wyniku wykonywania obowiązków ze stosunku pracy przez pracownika powodowej spółki. Obowiązki takie mogą być sprecyzowane w samej umowie o pracę, ale też w bezpośrednich poleceniach służbowych (vide orz. Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 04.09.2012 r., III APa 7/12, Legalis 1049570). Stworzony projekt wykonawczy ekranów akustycznych stanowił część większego przedsięwzięcia, jakim była realizacja umowy podwykonawczej zawartej przez (...) S.A. z konsorcjum (...). Projekt ten był niezbędnym elementem realizacji umowy podwykonawczej, której przedmiot odpowiadał profilowi działalności gospodarczej, jaką prowadziła powodowa spółka. W świetle przytoczonych okoliczności nie mogło budzić wątpliwości, że (...) S.A. nabyła autorskie prawa majątkowe do wskazanego utworu stworzonego przez jej pracownika, a zatem jest legitymowana czynnie do wytoczenia powództwa o ochronę autorskich praw majątkowych do tego utworu.

Powództwo podlegało jednak oddaleniu, ponieważ powodowa spółka nie wykazała faktu naruszenia przez pozwanego jej autorskich praw majątkowych do projektu wykonawczego ekranów akustycznych ani wysokości dochodzonego roszczenia.

Naruszenie autorskich praw majątkowych następuje wówczas, gdy dochodzi do nieuprawnionego wkroczenia w zakres cudzego prawa autorskiego. Korzystanie z elementów dzieła spełniających przesłankę twórczości jest naruszeniem

monopolu eksploatacyjnego odnoszącego się do konkretnego utworu. Faktyczna eksploatacja cudzego utworu bez zezwolenia jest bezpośrednim naruszeniem prawa autorskiego. Bezpośrednią postacią naruszenia są wszystkie działania, które polegają na wkroczeniu w cudze prawa autorskie bez zezwolenia, choćby wkroczenie to było dokonywane bez zamiaru lub świadomości naruszenia (J. Barta, R. Markiewicz, Prawo autorskie, Warszawa 2016, k. 374-376). Strona powodowa upatrywała naruszenia jej autorskich praw majątkowych do projektu wykonawczego ekranów akustycznych w działaniu pozwanego polegającym na przekazaniu nowym Wykonawcom odcinków A i C autostrady A2 tegoż projektu, którzy następnie wykorzystali projekt przy kontynuacji robót przy budowie autostrady. Jednak – po pierwsze – materiał dowodowy sprawy nie wskazuje, żeby pozwany przekazał projekt wykonawczy ekranów akustycznych nowym Wykonawcom, lecz prowadzi do wniosków przeciwnych (z przyczyn już szczegółowo opisanych). W tym miejscu raz jeszcze podkreślić należy, że ze złożonych do akt sprawy dokumentów dotyczących przekazania dokumentacji projektowej nowym Wykonawcom odcinków A i C autostrady A2 wynika jednoznacznie, że Wykonawcy nie otrzymali od Zamawiającego dokumentacji projektu wykonawczego ekranów akustycznych. Z materiału dowodowego sprawy wynika nadto, że ekrany akustyczne wybudowane zostały przez podwykonawców zatrudnionych nowych Wykonawców odcinków A i C autostrady A2, w oparciu m.in. o projekty wykonawcze stworzone przez podwykonawców lub na ich zlecenie. Sformułowanie art. 79 ust. 1 Prawa autorskiego, że „uprawniony, którego autorskie prawa majątkowe zostały naruszone, może żądać od osoby, która naruszyła te prawa (...)” uzasadnia wnioski, że legitymację bierną w procesie o ochronę praw autorskich ma osoba, która wkracza bezprawnie w autorskie prawa majątkowe osoby uprawnionej. (...) S.A. występując z roszczeniem przeciwko pozwanemu nie wykazała, żeby pozwany naruszył jej autorskie prawa majątkowe do projektu wykonawczego ekranów akustycznych, a zatem że pozwanemu przysługuje legitymacja biernej w niniejszym procesie o ochronę praw autorskich.

Po drugie, nawet przy założeniu, że pozwany przekazałby sporny projekt wykonawczy ekranów akustycznych nowym Wykonawcom w celu kontynuacji budowy autostrady, działanie takie nie byłoby bezprawne. W takiej sytuacji należałoby uznać, że pozwany korzysta z nabytego utworu zgodnie z jego przeznaczeniem i w granicach wynikających z umowy będącej podstawą nabycia majątkowych prawa autorskich do tego utworu. Wniosek taki wypływa z analizy postanowień kontraktów na budowę odcinków A i C autostrady A2 łączących pozwanego z konsorcjum (...) (Wykonawcą) oraz postanowień umowy podwykonawczej zawartej przez (...) z (...) S.A. Jeśli chodzi o umowę podwykonawczą, to zgodnie z jej postanowieniami wszystkie dokumenty sporządzone przez podwykonawcę w związku z realizowanymi pracami podwykonawczymi przechodziły na własność Wykonawcy (pkt. 14.4 umowy). Jednocześnie w umowie postanowiono,

że podwykonawca przenosi na Wykonawcę wszelkie majątkowe prawa autorskie do dokumentacji sporządzonej przez podwykonawcę w zakresie przedmiotu umowy w zakresie następujących pól eksploatacji: zwielokrotniania (powielania) dokumentacji przy użyciu jakiegokolwiek technologii, sprzedaży publikacji zawierających całość lub część dokumentacji, wprowadzania dokumentacji do pamięci komputerowej. Wykonawca upoważniony został do korzystania bez jakichkolwiek ograniczeń z przeniesionych na niego praw autorskich bez prawa dochodzenia przez podwykonawcę jakichkolwiek roszczeń (pkt 14.5 umowy).

W umowie zastrzeżono również, że docelowo prawa autorskie powstałe w wyniku wykonywania umowy mają przejść na Zamawiającego (pkt. 14.9 umowy). Powstanie skutków prawnych wynikających z przywołanych postanowień umowy podwykonawczej nie zostało przy tym uzależnione od zapłaty przez Wykonawcę wynagrodzenia na rzecz podwykonawcy, co oznacza, że przeniesienie własności wykonanego projektu wykonawczego ekranów akustycznych i majątkowych praw autorskich do tego projektu na Wykonawcę następowało z chwilą wydania tego projektu przez podwykonawcę i jego przyjęcia przez Wykonawcę. Prawo autorskie nie wyłącza możliwości przeniesienia autorskich praw majątkowych do utworów mających powstać w przyszłości w drodze zastosowania art. 155

§ 2 k.c. w zw. z art. 555 k.c., o ile tylko nie obejmuje całego przyszłego dorobku twórczego autora (vide orz. Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 04.04.2001 r., I ACa 72/01, OSA 2002/2/6). Zgodnie z art. 64 Prawa autorskiego, umowa zobowiązująca do przeniesienia autorskich praw majątkowych przenosi na nabywcę, z chwilą przyjęcia utworu, prawo do wyłącznego korzystania z utworu na określonym w umowie polu eksploatacji, chyba że postanowiono w niej inaczej. Taka konstrukcja wywołania skutku prawnego w postaci przeniesienia praw autorskich oznacza, że przyjęcie utworu przez nabywcę praw, obok samej umowy, jest przesłanką przejścia autorskich praw majątkowych na inny podmiot. Skoro konsorcjum (...) przyjęło od spółki (...) S.A. projekt wykonawczy

ekranów akustycznych, to konsorcjum nabyło autorskie prawa majątkowe do tego utworu. Strony zawierając umowę podwykonawczą miały świadomość, że majątkowe prawa autorskie do projektu wykonawczego mają zostać przeniesione docelowo na Zamawiającego, gdyż wyraźnie zastrzeżono to w umowie. Z kolei w subklauzuli 1.10 w zw. z subklauzulą 1.1.6.1 Warunków Kontraktu (...), stanowiących integralną część kontraktów na budowę odcinków A i C autostrady A2 zawartych przez pozwanego (Zamawiającego) z konsorcjum (...) (Wykonawcą), Wykonawca udzielił Zamawiającemu licencji na kopiowanie, używanie i przekazywanie Dokumentów Wykonawcy (w tym projektów wykonawczych) do celów ukończenia, eksploatacji, konserwacji, zmiany, przystosowania, naprawy i rozbiórki Robót. Oznacza to, że Zamawiający na podstawie wskazanych postanowień umów głównych i umowy podwykonawczej nabył skutecznie majątkowe prawa autorskiego do spornego projektu wykonawczego ekranów akustycznych, w tym prawo do przekazania go nowym Wykonawcom w ramach kontynuacji budowy odcinków A i C autostrady A2. Takie działanie pozwanego nie mogło zatem być bezprawne i nie mogło rodzić jego odpowiedzialności względem powodowej spółki z tytułu naruszenia autorskich praw majątkowych.

Oceny powyższej nie zmienia fakt rozwiązania kontraktów głównych oraz umowy podwykonawczej na skutek odstąpienia od nich. Z treści subklauzuli 15.3 i 15.4 Warunków Kontraktu wynika bowiem, że odstąpienie od kontraktu odnosi skutek jedynie co do niewykonanej części robót (ex nunc – na przyszłość), skoro po wejściu w życie powiadomienia o odstąpieniu wartość Robót, Dóbr i Dokumentów Wykonawcy miała być wyceniona na datę odstąpienia, w celu ich finansowego rozliczenia pomiędzy stronami. Do podobnego wniosku prowadzi treść pkt. 16.1 umowy podwykonawczej, w którym przewidziano, że w wypadku odstąpienia od tej umowy przez Wykonawcę (w przypadku rozwiązania umowy zawartej pomiędzy Zamawiającym a Wykonawcą), podwykonawcy przysługuje prawo do wynagrodzenia w pełnej wysokości w stosunku do wszelkich robót wykonanych na placu budowy. Przywołana regulacja wskazuje, że rozwiązanie umowy podwykonawczej rodzi skutki wyłącznie na przyszłość, a nie dotyczy już wykonane części umowy. Niezależnie od tego wskazać należy, że odstąpienie od umowy wywiera skutki inter partes, tj. tylko między stronami umowy, od której odstąpiono. W razie więc przeniesienia na rzecz osoby trzeciej prawa bądź rzeczy będących przedmiotem umowy w okresie pomiędzy jej zawarciem a odstąpieniem od niej przez jedną ze stron, odstąpienie od umowy nie wpływa na skuteczność dokonanego rozporządzenia prawem bądź rzeczą na rzecz osoby trzeciej. Powyższa zasada dotyczy także autorskich praw majątkowych. (tak SN w orz. z 06.11.2013 r., IV CSK 134/13, LEX nr 1441193). Reasumując, rozwiązanie kontraktów głównych, jak i umowy podwykonawczej na skutek odstąpienia od nich, nie unicestwiło skutków prawnych związanych z wcześniejszym nabyciem majątkowych praw autorskich do wykonanego przez (...) S.A. projektu wykonawczego ekranów akustycznych przez konsorcjum (...) i przez Skarb Państwa – (...). Gdyby więc przyjąć hipotetycznie – wobec nieudowodnienia tego faktu przez powoda – że Zamawiający przekazał sporządzony przez powoda projekt wykonawczy ekranów akustycznych nowym Wykonawcom budowy autostrady A2 w celu kontynuacji robót, to działaniem takim nie naruszyłby autorskich praw majątkowych powoda do tego projektu.

Poza wszystkim, strona powodowa nie udowodniła wysokości roszczenia dochodzonego pozwem. Powodowa spółka nie wykazała wysokości wynagrodzenia, jakie otrzymałaby, gdyby zawarła umowę na korzystanie z projektu wykonawczego ekranów akustycznych. Złożona do akt sprawy na tę okoliczność prywatna ekspertyza nie stanowiła właściwego środka dowodowego do wykazania powyżej okoliczności, z przyczyn wyżej szczegółowo opisanych. Ustalenie „stosownego wynagrodzenia” za korzystanie z utworu wymagało wiadomości specjalnych, co oznacza, że konieczne było przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego odpowiedniej specjalności w trybie art. 278 k.p.c. Strona powodowa, reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika, nie zaoferowała jednak Sądowi takiego dowodu, a to na niej spoczywał w tym zakresie ciężar dowodu, zgodnie z ogólną regułą z art. 6 k.c. Opinii prywatna inż. M. Ł. (2), niezależnie od kwestii jej wartości dowodowej w procesie sądowym, ustalała wartość projektu w oparciu o wskaźniki procentowe kosztów dokumentacji projektowej wskazane w załączniku pkt 2 Tabela B pkt 1 do Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 18 maja 2004 r. w sprawie określenia metod i podstaw sporządzenia kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym (Dz. U. z 2004 r. nr 130, poz. 1389). Tymczasem wielokrotność wynagrodzenia, o którym mowa w art. 79 ust. 1 pkt 3 lit.

b) Prawa autorskiego, dotyczy wynagrodzenia za bezprawne korzystanie z autorskich praw majątkowych do danego utworu. Nie ma zatem podstaw do obejmowania „stosownym wynagrodzeniem” także wynagrodzenia należnego twórcy za stworzenie utworu, w tym poniesionych przez niego kosztów wykonania dzieła (vide orz. SN z 25.11.2009 r., II CSK 259/09, Legalis nr 304088).

Mimo że powodowa spółka dokonała wyboru sposobu naprawienia szkody poprzez zasądzenie na jej rzecz dwukrotności wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu, należało również odnieść się do możliwości uwzględnienia roszczenia powoda na podstawie art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. a), czyli naprawienia wyrządzonej szkody na zasadach ogólnych. Odesłanie do „zasad ogólnych” oznacza, że zastosowanie znajdą tu ogólne zasady odpowiedzialności odszkodowawczej deliktowej. Zgodnie z art. 416 k.c., osoba prawna jest odpowiedzialna za szkodę wyrządzoną z winy jej organu. Przesłankami odpowiedzialności deliktowej, wynikającymi z ogólnego przepisu regulującego tę kwestię, tj. art. 415 k.c., są: powstanie szkody, zdarzenie, z którym ustawa łączy obowiązek odszkodowawczy oznaczonego podmiotu (czyn niedozwolony) oraz związek przyczynowy między owym zdarzeniem

a szkodą. Przepis ten statuuje zasadę winy jako naczelną zasadę odpowiedzialności odszkodowawczej. Zawiniony czyn sprawcy, pociągający za sobą odpowiedzialność cywilną, musi wykazywać znamiona niewłaściwości postępowania zarówno od strony przedmiotowej, co określa się mianem bezprawności czynu, jak i od strony podmiotowej, co określa się jako winę w znaczeniu subiektywnym. Bezprawność – jako przedmiotowa cecha sprawcy czynu – jest ujmowana jako sprzeczność z obowiązującym porządkiem prawnym, przez który rozumie się nakazy i zakazy wynikające nie tylko z norm prawnych (z zakresu prawa cywilnego, karnego, administracyjnego, pracy, finansowego, itp.), lecz także wynikające z norm moralnych i obyczajowych określane jako „zasady współżycia społecznego” lub „dobre obyczaje”. (por. Gerard Bieniek, w: Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga trzecia. Zobowiązania, tom 2, Warszawa 2005, s. 235-236; orz. SN z dnia 19.07.2003 r., V CKN 1681/00, LEX nr 121742). Ciężar wykazania przesłanek uzasadniających odpowiedzialność odszkodowawczą pozwanego – w myśl ogólnej reguły dowodowej z art. 6 k.c. – spoczywa na powodzie. W okolicznościach niniejszej sprawy nie została wykazana żadna z przesłanek wymienionych we wskazanym przepisie. Kwestia nieudowodnienia przez powoda faktu przekazania przez pozwanego projektu wykonawczego ekranów akustycznych nowym Wykonawcom, a także braku bezprawności takiego ewentualnego działania (gdyby miało miejsce), była już przedmiotem rozważań, zatem nie ma potrzeby powtarzania ich w tym miejscu. Skoro działania pozwanego podejmowane przez realizację kontraktów na budowę odcinków autostrady A2 nie naruszyły przepisów prawa, to pozwanemu nie można przypisać również winy w opisanym wyżej znaczeniu. Strona powoda nie udowodniła także wysokości szkody majątkowej doznanej na skutek zachowania pozwanego, nie przedstawiając odpowiednich dowodów pozwalających na stwierdzenie wystąpienia po jej stronie uszczerbku majątkowego w określonym rozmiarze będącego wynikiem zachowania pozwanego. Wyrządzenie szkody na skutek bezprawnego działania lub zaniechania określonego podmiotu jest zasadniczym warunkiem powstania odpowiedzialności odszkodowawczej. Szkada obejmuje straty i utracone korzyści (art. 361 § 2 k.c.) i stanowi uszczerbek określony różnicą pomiędzy aktualnym stanem majątkowym poszkodowanego, a tym stanem, jaki zaistniałby, gdyby nie nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Powołując się na prywatną ekspertyzę złożoną do akt sprawy powodowa spółka podała, że koszt wytworzenia projektu wykonawczego ekranów akustycznych wyniósł łącznie 6.067.670 zł. Wartość ta została jednak zakwestionowana przez pozwanego. Strona powodowa nie podjęła zaś właściwej inicjatywy dowodowej mającej na celu wykazanie wysokości szkody w znaczeniu określonym w art. 361 § 2 k.c., poniesionej na skutek działania lub zaniechania pozwanego. W rezultacie powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie w oparciu o żadną ze wskazanych wyżej podstaw prawnych.

Mając to wszystko na uwadze Sąd w pkt. I sentencji wyroku oddalił powództwo na podstawie powołanych przepisów.

Orzekając o kosztach postępowania w pkt. II sentencji Sąd kierował się zasadą odpowiedzialności za wynik sporu wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c. Powód, jako przegrywający sprawę, obowiązany jest zwrócić pozwanemu koszty zastępstwa procesowego w wysokości 7.200 zł, ustalonej stosownie do § 6 pkt. 7 w zw. z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r., poz. 461) w zw.

z art. 99 k.p.c., z tym że koszty te należało zasądzić na rzecz Skarbu Państwa – (...), stosownie do art. 32 ust. 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o (...) (Dz.U. z 2016 r. poz. 2261).

Nieuiszczone przez strony koszty sądowe z tytułu wydatków, wyłożonych tymczasowo przez Skarb Państwa – Sąd Okręgowy w Warszawie na poczet wynagrodzenia tłumacza i należności świadków związanych ze stawiennictwem w Sądzie, wyniosły łącznie 1.572,79 zł. Ze względu na wynik sprawy, Sąd w pkt. III sentencji wyroku na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn.: Dz.U. z 2016 r., poz. 623) nakazał pobrać tę kwotę od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie.